

โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

กับกิจกรรม 5 ส

ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ
โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา

มาทำความรู้จักกับ 5 ส

- 5 ส เป็นอักษรตัวแรกของอักษรญี่ปุ่น 5 คำ คือ
1. **สะสาง (SEIRI)** อ่านว่า เซริ หมายถึง แยกของที่ต้องการออกจากของที่ไม่ต้องการ
  2. **สะดวก (SEITON)** อ่านว่า เซตง หมายถึง การจัดระเบียบของสิ่งของเพื่อให้หยิบง่าย
  3. **สะอาด (SEISO)** อ่านว่า เซโซ หมายถึง การทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ โดยการขัดกวาด เช็ดถู
  4. **สุขลักษณะ (SEIKETSU)** อ่านว่า เซเคทซึ หมายถึง การรักษาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
  5. **สร้างนิสัย (SHISUKE)** อ่านว่า ชิชิเคะ หมายถึง การจัดทำกิจกรรมบ่อย ๆ จนติดเป็นนิสัย

โรงเรียนต้องจัดกิจกรรม 5 ส เพื่อ

1. จัดระเบียบของโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อยน่าอยู่ดูงามตาแก่ผู้พบเห็น
2. สมาชิกทุกคนในโรงเรียนมีความสุข มีสภาพการทำงานดี มีการร่วมมือร่วมใจในการทำงานมากขึ้น
3. เป็นแนวทางเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

ทำไม ? โรงเรียนจึงต้องทำกิจกรรม 5 ส

1. จะต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะงบประมาณที่โรงเรียนได้ลดลง
2. โรงเรียนมีเอกสาร อุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นและสิ่งกีดขวางมากเกินไป
3. ใช้พื้นที่ในการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ กระดาษ และสิ่งของจำนวนมาก

4. ใช้เวลาในการค้นเอกสารและอุปกรณ์ที่ต้องใช้งานมากเกินไป
5. สภาพการทำงานบางแห่งขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้บรรยากาศในการทำงานไม่ดี
6. บุคลากรบางคนเบื่อหน่าย ไม่รักองค์กร ไม่อยากอยู่ในที่ทำงาน

กลยุทธ์การปฏิบัติ 5 ส ในหน่วยงานหลักด้วย PDCA PLAN

1. ผู้บริหารประกาศนโยบาย 5 ส ของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร
  2. มีการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ
  3. เผยแพร่ความรู้กิจกรรม 5 ส ให้กับบุคลากร
  4. กำหนดโครงสร้างการบริหาร 5 ส และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
  5. แบ่งพื้นที่รับผิดชอบและกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่
  6. มีแผนการประชาสัมพันธ์กิจกรรม 5 ส อย่างต่อเนื่อง
  7. มีคณะกรรมการตรวจติดตามกิจกรรม 5 ส
  8. มีการประชุมระดับบริหารและกลุ่มย่อยกิจกรรม 5 ส และติดตามผลการประชุมเดือนละครั้งเสนอโรงเรียน
  9. มีการประกวดให้รางวัล ติดป้ายประกาศชมเชยสำหรับพื้นที่ที่จัดทำได้ดีเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ
- DO**
1. บุคลากรได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานด้าน 5 ส
  2. มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรม 5 ส ในโรงเรียน

3. มีการรณรงค์ 5 ส ในทุกพื้นที่ เช่น ประกวดคำขวัญ ติดโปสเตอร์

4. ถ่ายภาพพื้นที่ก่อนเริ่มกิจกรรม 5 ส

5. กำหนดวัน Big Cleaning Day

6. ผู้บริหารร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม 5 ส อย่างจริงจัง

7. ฝ่ายบริหารมีการประชุมความคืบหน้าของ 5 ส เดือนละครั้ง

8. ผู้บริหารอำนวยความสะดวกและจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดทำกิจกรรม

9. มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม

10. มีการกำหนดมาตรฐาน 5 ส ของโรงเรียน

11. มีการประชุม 5 ส ในกลุ่มย่อย โดยมีรายงานการประชุมทุกสัปดาห์

12. มีการระบุแผนภูมิ 5 ส กำหนดพื้นที่ แผนปฏิบัติการ

13. จัดทำ 5 ส ทุกวัน (ก่อน/หลังการทำงาน)

14. ผู้บริหารตรวจเยี่ยมกิจกรรม 5 ส

CHECK

1. โรงเรียนเป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด ไม่มีฝุ่นละออง

2. แฟ้มเอกสารมีดัชนี มีการจัดเป็นหมวดหมู่หาง่าย ชัดเจน

3. มีการจัดเก็บแฟ้มเข้าที่เป็นระเบียบ

4. รักษาเวลาในการประชุมและทราบรายละเอียดก่อนการประชุม

5. จัดระเบียบแฟ้ม ป้ายประกาศต่าง ๆ ให้เรียบร้อย สะอาด

6. มีที่ทิ้งขยะเป็นสัดส่วน ห้องอาหารมีการจัดเก็บภาชนะเรียบร้อย

7. มีป้ายประกาศผลจากกิจกรรม 5 ส และเปรียบเทียบ

เทียบผลการดำเนินงาน 5 ส ด้วยกราฟ เพื่อเห็นการพัฒนาที่ชัดเจน

8. ดำเนินกิจกรรม 5 ส เป็นประจำวัน

9. มีการตรวจพื้นที่ โดยคณะกรรมการภายใน/ภายนอก และมีระบบแบบฟอร์มการตรวจ ควรให้คะแนนที่ชัดเจนบันทึกเป็นข้อมูล

ACTION

1. สรุปผลการหาแนวทางการพัฒนาเพื่อดำเนินการให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. เปรียบเทียบแผนและผลการปฏิบัติงานเพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. มีการพิจารณาทางการปฏิบัติงานและวางแผนหาแนวทางพัฒนาให้งานคุณภาพ 5 ส พัฒนายิ่งขึ้น

4. มีการสรุปหาข้อบกพร่อง โดยสมาชิกในกลุ่มเพื่อแก้ไขปรับปรุงพื้นที่ให้ดีขึ้น

ประโยชน์ 5 ส สำหรับโรงเรียน

1. เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการจัดระเบียบการทำงาน

2. จัดเอกสารเป็นระเบียบง่ายแก่การใช้งาน

3. สามารถทำงานได้รวดเร็วขึ้น

4. บุคลากรมีระเบียบวินัยในการทำงาน

5. สามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า

6. โรงเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม

7. บรรยากาศในการทำงานดีขึ้น

8. สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นร่วมกันสร้างทีมงานที่ดี

9. ทำให้เกิดวินัยที่ดีในการทำงาน นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

10. ได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ